

Конгрес Українських Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 31 травня 2012 року № 22 (445)

А СЛОВО ЖЕВРІЄ, ЯК КЕТЯГ КАЛИНИ

Леся РУПНЯК

Чи є ще в світі земля, так щедро полита кров'ю своїх дітей, як Україна? Чи є ще в світі народ, який так дорого заплатив за свою свободу?

Свято героїв, яке ми вже традиційно відзначаємо в травні, покликане оживити в пам'яті нащадків історію роду й народу від найдавніших часів і співставити її з днем сьогоднішнім. Вклонитися пам'яті, зняти шапку перед дорогими могилами – ще вчора це був вчинок, гідний громадянина. Сьогодні цього замало. Настав час привести на цей поклін власну совість і сказати: ось тут, у цій могилі, лежать ті, хто кров'ю заплатив, щоб мені краще жилося. А чи саме за таке життя, яким я живу зараз, вони боролися? Чи сам (сама) я хочу так жити? І що я можу зробити, щоб змінити цей світ? Зрештою, чи вартуватиму колись такої ж шани і такої ж пам'яті в тих, хто прийде після мене?

Такий настрій, такі думки звучали рефреном Свята Героїв у Жидачівському районі на Львівщині. Свято проводилося на подвір'ї музею Слави Стецько у селі Юшківці, де вона свого часу вчителювала.

Вже вкотре перебуваю під дивовижним магнетизмом цієї жінки, Великої Українки, тепер уже – лише її імені. Ця земля ще пам'ятає її кроки, а стіни старої школи – її голос. І ритм цих кроків, мелодія цього голосу відлунюють у серцях молоді. А старші, вже сьогодні дідусі й бабусі, з посмішками згадують те, що зберегла пам'ять дитячих літ.

Закінчення на 6-й стор.

СВЯТКОВЕ

ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ ГЕРОЇВ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

27 травня в Івано-Франківську урочисто відзначили День Героїв.

Біля офісу обласної організації Конгресу Українських Націоналістів та Братства ОУН-УПА Карпатського краю об 11.30 вишикувана колона ветеранів повстанського руху та членів Конгресу. Колону очолили керівники міста, Братства ОУН-УПА Карпатського краю та обласної організації партії. Під звуки муніципального оркестру колона вулицями міста пройшла до меморіального цвинтаря, де відбулася панахида біля пам'ятника загиблим за волю України, яку відправили священики Української греко-католицької церкви та Української православної церкви Київського патріархату. У панахиді взяли участь й представники інших політичних сил, які приєдналися до тих, хто прийшов з колоною.

Після цього колона урочистою ходою пройшла до Вічевого майдану, де відбулося віче, на якому виступили голова обласної ради О.Сич, заступник голови облдержадміністрації Р.Іваницький, заступник міського голови М.Верес. Промовці закликали пам'ятати подвиги Українських Героїв.

Після віча у міському парку було показано історичну реконструкцію боїв УПА з військами НКВД.

Прес-служба Івано-Франківської обласної організації КУН

ВСТАВАЙ, УКРАЇНО!

КОНГРЕС: 5 ЧЕРВНЯ – НА ЗАХИСТ РІДНОЇ МОВИ

У зв'язку із намаганнями регіонально-компартійної більшості у Верховній Раді провести антиукраїнський закон Колісниченка – Ківалова "Про засади державної мовної політики" минулого тижня Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь виступив у газеті "Нація і держава" та на партійному сайті зі зверненням, у якому, зокрема, зазначено: "Почуття національної гідності, наша честь спонукають нас до рішучих дій. Не дозволимо ворогам топтатися по наших цінностях, не віддамо їм на поталу наш національний скарб! Вставай, Україно, на захист рідної мови! Вставай, наша рідна земле!"

24 та 25 травня активісти Конгресу Українських Націоналістів взяли участь в акціях на захист української мови під стінами Верховної Ради України. Тисячі людей протестували проти ухвалення ганебного законопроекту Колісниченка-Ківалова, яким планувалось значно звузити сферу використання української мови в державі, піднявши натомість статус російської.

Конгресівці скандували гасла проти чинної влади, Президента Віктора Януковича, провладної більшості, яка працює у стінах парламенту на догоду своїм московським сюзеренам.Наразі опозиція зірвала розгляд законопроекту. Втім, регіонали не відмовились від ідеї "протягнути" цей "документ" і 5 червня планують повернутися до його розгляду в парламенті.

Конгрес Українських Націоналістів закликає своє членство, прихильників, усіх небайдужих українців наступного тижня, у вівторок, о 9 годині ранку знову прийти під стіни Верховної Ради України, аби не допустити фактичного впровадження двомовності. "Єдиною державною мовою в нашій країні має залишатися українська, – наголосив Голова Конгресу Степан Брацюнь. – Одіозний законопроект "регіоналів" однозначно спрямований на витіснення української мови з усіх сфер публічного життя . Ганебний "документ" обслуговує кремлівські забаганки і принижує кожного, для кого честь і гідність нації та її держави – не порожній звук".

Про свою готовність взяти участь в акції протесту 5 червня уже заявили рідна та громадські організації – учасники Української патріотичної альтернативи, серед яких КУН, УНП, УНА-УНСО, ВО "Просвіта", СОУ, а також об'єднана опозиція, мистецьке об'єднання "Остання барикада", Київська міська організація Товариства "Меморіал" ім.Василя Стуса, Конгрес Національних Громад України, Спілка української молоді, ВМГО "Національний Альянс", Центр дослідження визвольного руху, Рух добровольців "Простір свободи" та низка інших громадських організацій.

Вставай, Україно, на захист рідної мови!

Прес-служба КУН

ВІТАЄМО

ДРУГОВІ ВОЛОДИМИРУ – 85!

Воїнові УПА, члену КУН Володимиру Чермошенцеву 26 травня 2012 року виповнилося 85 років!

У його життєвій дорозі були важкі роки дитинства в Саратовській області РСФСР, переїзд у Крим, початок війни і вивезення на роботи до Німеччини. У місті Дубно Рівненської області був табір, де готували до відправки в Німмечину. Однієї ночі воїни УПА напали на табір, знищили охорону і сказали: "Тікайте до лісу". З цієї ночі Володимир переховувався у добрих людей. Потім – важке випробування довірою до нього, "кацапчука", воїнів УПА. Сотенний УПА – Юрко призначив його в особисту охорону. Так наш ювіляр став воїном УПА, і в тих бойових буднях гартувався його уже український дух! УПА-Південь проводила бойові дії проти німців і червоних партизанів. Микола Поровський, очолюючи комітет Україна-Крим, познайомився з Володимиром Чермошенцевим, і ті розповіді про роки боротьби у лавах УПА стали фундаментом для написання книги "І БУРЕЮ БИТВА ГРИМІЛА".

Ми сердечно вітаємо друга Володимира, побратима, громадянина і людину з великою душею, який воював за Україну, за її волю, за її свободу!!!

Хай здоров'я не підводить Вас.
З роси і води Вам, друже Володимире!!!
Слава Україні!

Кримська організація КУН

СЛАВНИЙ ЮВІЛЕЙ

МИКОЛІ САМИЦІВУ – 90 ЛІТ!

Щиро вітаємо вірного сина України, хорунжого УПА, учасника бойових дій, дивізійника, політв'язня Миколу Самиціва ("Дуба") зі Зборова, що на Тернопільщині, з 90-ю річницею від дня народження.

Друг Микола належить до когорти нескорених – тих лицарів, якими пишається українська нація. Він народився у травні 1922 року. 1940 року вступає в члени ОУН. Невдовзі закінчує підстаршинську школу в місті Поморяни. У званні хорунжого залишається працювати, як військовий референт, в осередку ОУН-УПА – постій "Нестюки", під керівництвом сотника "Морозенка".

За наказом ОУН-УПА вступив до української дивізії "Галичина", щоб здобути офіцерський вишкіл. Учасник бою під Бродами. Після поразки знову вступив в УПА, продовжив боротьбу з більшовиками. Був важко поранений, відбув довгі роки ув'язнення та вигнання.

Переслідування не зламали відчайдушного Миколу. Ніколи в нього не було розчарувань, сумнівів, зневіри в боротьбі за Українську Соборну Самостійну Державу, якій він присвятив своє життя.

Здоров'я Вам, родинного тепла та ще довгих років життя, друже Миколо!

Тернопільське обласне Братство ОУН-УПА "Лисоня",
обласна організація Конгресу
Українських Націоналістів,
друзі по підпільній боротьбі і дивізії,
політв'язні та репресовані,
вся родина зі Зборова, Денисова, Стрия

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

ДОРОГОЮ СВЯТОСТІ І ГЕРОЇЗМУ

(Урочиста Академія до Дня Героїв у Свято-Дмитрівському храмі УАПЦ м.Харкова)

В останню неділю травня у Свято-Дмитрівському храмі УАПЦ відбулись дві знаменні події. По-перше, настоятель церкви, о.Віталій (Зубак), відкрив і освятив нову трапезну. Дивлячись на білосніжні аркові стіни, масивні, з темного дерева, столи і стільці із строгими, високими спинками, у людей складалось враження, ніби вони потрапили до великої середньовічної церковної зали.

Парафіяни і братчики, які ще рік тому, зайшовши у північну наву, вщент забиту радянським непотребом і сміттям (совєти переробили одну з найдавніших церков на кінотеатр "Спорт"), сумно зітхали – сьогодні сприймали справу своїх рук як із Божої ласки диво. Гості ж з Полтави і Києва наголошували, що таке перетворення простору (без сторонньої допомоги, своїми зусиллями) – це, можливо, одна з сьогочасних форм героїзму, проявленого мирянами.

І це було справді символічно, що першим заходом, проведеним у трапезній (або у світській термінології – конференц-залі), була Урочиста Академія до Дня Героїв. Крайове Братство Андрія Первозванного запросило до участі та спільної організації заходу Конгрес Українських Націоналістів, "Тризуб" ім. Степана Бандери, а також ВО "Свобода".

Лейтмотивом Академії була задана протоієреєм Віталієм (Зубаком) думка про те, що справжній героїзм походить від перших християн – мучеників за віру Христову. І готовність жертвувати заради "други своя", своєї Нації і Вітчизни виходить з почуття християнської любові.

Саме в такому ключі прозвучала розповідь студента історичного факультету Мирослава Мисли (ВО"Свобода") про Олексу Гірника. Він представив книгу М.Іщенка "Спалився за Україну", наголосивши, що вчинок Олекси Гірника слід вважати не лише протестом проти радянської окупації – це було й відчайдушне прагнення розбудити український дух, коли панувала безнадія. Головна ж ідея Катерини Сірко у передмові до фільму, створеного до століття Олекси Гірника, полягала у тому, що подвиг палкого патріота України не був імпульсивним. За рік перед самоспаленням 21 січня 1978 р. (на 50-ту річницю 1У Універсалу, Акту проголошення незалежності України) він таємно написав від руки більше тисячі "листівок про долю українського народу", які ховав у схованках. 19 січня 1978 у листі до дружини він наголосив: "Я йшов простим шляхом, тернистим. Не змінив, не зійшов. Мій протест – це сама правда, а не московська брехня від початку до кінця. Мій протест – це переживання, тортури української нації. Мій протест – це прометеїзм, це бунт проти насилля і поневолення. Мій протест – це слова Шевченка, а я його тільки учень і виконавець". Отже, чин Олекси Гірника став привілеєм героя.

Але в чому відмінність між святістю і героїзмом? Над цим питанням, відштовхуючись від позиції іспанського філософа Мігеля де Унамуно, міркував у своїй доповіді ""Реальність", святість, героїзм" Ігор Загребельний, координатор Науково-ідеологічного центру ім. Д.Донцова з м.Полтава. На його думку, справжній християнин не має бути залежним від секулярної видимої реальності, натомість своїм життям і чином має розширювати цінністний християнський вимір цього світу. "Потрібно відчути тугу за Вищою Реальністю, за Абсолютною Досконалістю і героїчно робити більш досконалим цей світ. Саме повстання проти "реальності" є дорогою святості і героїзму", – виголосив у висновку молодий вчений.

Відмінну від Ігоря Загребельного точку зору щодо поняття "героїчного" у житті людини висловив кандидат філософських наук Євген Зарудний (м.Харків). Він виступив із доповіддю, присвяченою ролі героїзму в житті пересічної людини. Аналізуючи героїзм часів античності, порівнюючи його із боротьбою українського народу новітніх часів, доповідач висловив думку про наявність двох типів героїзму – жертовного, войовничого і копіткого, повсякденного. І в історії досить частими були прецеденти, коли войовничість, жертовний героїзм був поступово переможений майже непомітною, але героїчною працею на культурницькому фронті. Так могутні легіони Риму були переможені культурою еллінів, войовничі варяги стали русичами, а нормани – англійцями. Тому не все вирішує сила і самопожертва.

Історик В'ячеслав Труш розповів присутнім про маловивчені сторінки української героїчної традиції на Харківщині. Зокрема – про долі колишніх учасників ОУН та УПА із Західної України, що за різних обставин оселилися на Харківщині. Галичани та волиняки, їх об'єднали спільні важкі випробування, які наклали своє тавро на їхнє життя – багато з них за часів новітньої незалежності вже не змогли віднайти в собі героїчного запалу й включитися у розбудову держави.

Також доповідач розповів про тих харків'ян, що прагнули плекати героїчне у своєму житті, зокрема у лавах різноманітних патріотичних організацій. Це місцеві відділи українського козацтва, УНА-УНСО, "Тризубу", а також СУМу, "Соколу", "Пласту". І хоча ці спільноти, як і всі людські утворення, були не вільними від помилок, усе ж вони внесли свій внесок у формування української визвольної традиції Харкова та Харківщини у новітні часи.

Останньою, підсумковою була промова Руслана Єгорова, політичного референта Конгресу Українських Націоналістів з Києва. Головний його меседж був у тому, що "героїчне" завжди має бути адекватним щодо викликів історії і обставин життя. Форми героїзму змінюються у залежності від того, чи це пряме протистояння з ворогом, як у часи ІІ Світової війни; чи обставини совєтської окупації, коли людина ставала перед вибором збереження власної честі і ув'язнення або безчестя з ілюзією свободи; чи, зрештою, за нинішніх умов – карколомного хитросплетіння імітації реального, удаваного і справжнього у поведінці і людських стосунках, коли героїчне, дійсно, полягає у тому, щоб не схибити, а у молитовному єднанні з Богом змінюватись, вдосконалювати себе у служінні своїй Вітчизні.

Руслан Єгоров представив книжкові видання, здійснені зусиллями або за участі Конгресу Українських Націоналістів. Зокрема, зупинився на характеристиці монографії Олега Багана "-Ідея і чин Ярослава Стецька", яка, за словами промовця, є на сьогоднішній день найбільш глибоким і проникливим дослідженням Визвольної концепції визначного державного мужа України, 100-ліття якого відзначили цього року. Останньою була презентація Русланом Єгоровим документального фільму "Зачинені двері. Служба Безпеки ОУН" – кінострічки, яка дає приклад правдивого викладу драматичних і багато в чому контраверсійних подій часів війни. Сила виховного впливу цієї стрічки – саме в її об'єктивності, у відсутності пропагандистських штампів, якими так часто грішать різні політико-мистецькі проекти.

На завершення настоятель храму о.Віталій, дякуючи усім присутнім за участь в Академії, за його словами, під враженням фільму, висловив думку, що, певно, великі випробування в історії здатні пройти ті особистості, які малими кроками щоденного молитовного життя, своєю духовною присутністю у Христовій Церкві йдуть до Спасіння, а значить – до власної спроможності великого героїчного чину.

Ольга РІЗНИЧЕНКО

На світлині: під час урочистої академії

Наші корпункти

Вінниця	В'ячеслав Березовський	(067) 258-55-71
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(0562) 34-53-90
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 758-31-13
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Тернопіль	Білах Іван	(8050) 339-56-12
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ДОБРОДІЙНІСТЬ

ДОБРА НЕ БУВАЄ ЗАБАГАТО

Завершився навчальний рік. Продзвенів останній дзвоник. Як ластів'ята з гнізда, порозліталися випускники шкіл у пошуках своєї долі і свого щастя. І кожен з них збереже у своєму серці світлі спогади про тих, хто дбав, щоб міцніли в них крила для цього польоту, гартувалася воля, щоб набиралися вони розуму й наснаги. Вчорашні школярі Старосамбірського, Турківського і Сколівського районів пам'ятатимуть у цьому контексті й ім'я мецената Андрія Лопушанського. Адже здоров'я і благополуччя дітей, їхня освіта – серед пріоритетних напрямків його діяльності. Весь рік переповідали на Прикарпатті новини, пов'язані з впровадженням Благодійним фондом А.Лопушанського його програм. Оздоровчий комплекс "SPA-Женева" став своєрідною базою для відпочинку хворих дітей, дітей-інвалідів, причому, разом з батьками, дітей сиріт, учнів шкіл-інтернатів, вихованців дитячих будинків, а потім – і всіх школярів районів. Зрозуміло, тривалість відпочинку була різною, але загалом усі набралися сили і доброго настрою. А дехто – навіть встиг відпочити двічі чи тричі. Загалом у "Женеві" безкоштовно оздоровилося 9 тисяч дітей. Діти, які люблять і хочуть учитися, – особливий клопіт пана Лопушанського.

– Україні тепер, може, навіть, як ніколи раніше, потрібні розумні люди, – каже він.

І, звичайно, сприяє тому, щоб школярі мали можливість розвивати свій інтелект. Будівництво, ремонт, утеплення шкіл, обладнання комп'ютерних класів, заохочувальні премії для кращих учнів – все в його полі зору, аж до здобуття спеціальності. Завдяки співпраці Фонду й Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова сорок випускників шкіл Прикарпаття здобувають вищу освіту коштом держави.

Напередодні останнього дзвоника в усіх 150-ти школах трьох районів панувала особлива атмосфера змагання. Адже цього разу Андрій Лопушанський запропонував педколективам визначити найкращого учня школи, який і мав отримати грошову винагороду за інтелект. До уваги бралося все: поточні й підсумкові оцінки, участь в олімпіадах, громадській роботі, поведінка в різних ситуаціях. Щоб зробити вибір прозорим і максимально справедливим, до нього залучили батьківський комітет та очільників і активістів громадського самоврядування. Не обійшов меценат увагою й тих, хто доклав максимум старань до перемог своїх вихованців. Зважаючи на те, що Старосамбірська СШ №1 цього року очолює рейтинговий список шкіл району. Благодійний фонд нагородив путівками на п'ятиденний відпочинок у "Женеві" кращих учителів школи, а також відзначив грошовою винагородою її кращого випускника.

Натомість місто Старий Самбір вирішило подякувати Андрієві Лопушанському за його подвижницьку працю і присвоїти йому звання почесного громадянина міста. Ця традиція зародилася ще 2000 року, коли відзнаку отримали заслужений учитель України Михайло Рошкевич та знаний меценат Іван Стебельський, опікун багатьох шкіл та вишів Галичини. Андрієві Лопушанському це звання також дісталося невипадково. Депутати міської ради на своїй сесії лише юридично підтвердили те, що містяни визнали вже давно. Адже нема сфери життєдіяльності міста, в яку не втручався б меценат, починаючи з відгортання снігу на дорогах у заметілі і закінчуючи організацією святкового концерту на День міста. До речі, вже два роки поспіль на запрошення Лопушанського у цьому концерті бере участь всесвітньо відомий тенор, народний артист України Володимир Гришко. Цього разу він привіз з собою ще й учня – учасника вокального шоу "Голос країни" Ростислава Крушину. Виступ зірки сцени такої величини для мешканців міста взагалі подія неординарна, а для багатьох – єдина можливість його послухати. Тому коли довідалися, що заради виступу в їхньому місті тенор відклав поїздку до Європи, гонорам, як кажуть, не було краю. Власне так і виховується патріотизм.

Леся РУПНЯК

На світлині: голова міста Старий Самбір, що на Львівщині, Іван ГРИСЬ вручає Андрієві ЛОПУШАНСЬКОМУ диплом про присвоєння йому звання "Почесний громадянин міста".

ІДЕЯ ТА ЧИН

НЕСКОРЕНІ І... НЕВИЗНАНІ

23 травня в м. Новоград-Волинському відбувся святковий мітинг, присвячений дню Героїв України. Об 11.00 ранку біля пам'ятника Т.Шевченку зібралися члени Новоград–Волинської станиці Братства ОУН-УПА, Новоград – Волинської міської та районної організації Конгресу Українських Націоналістів, члени ВО "Свобода" з Новоград – Волинська, Житомира, Корця. Також був присутній голова Житомирської області організації ВО "Свобода" Сидір Киш. На мітингу присутні висловили непохитну волю до розбудови незалежної, квітучої України, оцінили сучасне становище в державі, згадали героїв України, полеглих у нелегкій боротьбі за УССД.

Далі всі присутні відвідали поховання воїнів ОУН – УПА, що у с.Симони Ємільчинського району. Присутні вшанували героїв, які полягли в бою з німцями в 1943р. Тут поховано двох стрільців УПА, прізвища яких невідомі, що померли від ран, отриманих у бою. 17 жовтня 1943 р. три сотні воїнів УПА рейдових груп УПА – Північ після чотирнадцятигодинного бою з німцями взяли штурмом райцентр Бараші, знищивши при цьому 100 гітлерівців Були спалені у місті всі урядові та поліцейські будинки. В бою загинуло 5 воїнів УПА, серед них – сотений УПА Сергій Олеськів (Негус).

Кожного року патріоти Новоград – Волинського Братства ОУН-УПА приїздять у село Симони, щоб вшанувати пам'ять воїнів УПА, котрі віддали життя за волю України. Слава Україні! Героям Слава!

Михайло КОТ,
голова Новоград-Волинської станиці Братства ОУН-УПА, голова МО КУН

...Так вже склалося, що Друга світова війна сприймається значною частиною українського суспільства винятково в розрізі героїчної боротьби радянського народу проти гітлерівських окупантів. Роль Української Повстанської Армії при цьому або не розглядається взагалі, або ж засуджується, з обов'язковим приклеюванням негативних ярликів. У чому причина – небажання детально розібратися у тонкощах історичних подій чи проста людська упередженість – з'ясовувати не беремося. Але історія – одна з тих наук, де одні й ті самі відомості можуть трактуватися абсолютно з різних боків. Часом, залежно від переконань діючої влади, або ж – від особистих уподобань і настроїв кожного з нас. Вищенаведений невеличкий матеріал за авторством Михайла Кота спонукав переглянути деякі сторінки Інтернету. Ось що вдалося знайти щодо згаданої події. Пропонуємо читачам у якості довідки.

Житомирський часопис "Віче" від 15.10.1998 р. друкував розповідь учасника бою, мешканця села Симони Василя Цумана. Він докладно описує хід бою і місце могили воїнів УПА. За свідченням пана Цумана, поховання міститься за селом Неділище, праворуч від шосе "Неділище-Бараші".

Це – не єдина згадка. О. Кузьмін описує події у Барашівському районі у своїй статті у "Книзі пам'яті України". Про збройну сутичку бійців УПА з німецьким гарнізоном повідомляє: "17 жовтня 1943 року три сотні бійців УПА з рейдових груп УПА – Північ після 14-годинного бою з німецьким гарнізоном взяли штурмом райцентр Бараші, знищивши при цьому близько 100 гітлерівців".

Підтвердження факту бою знаходимо й у вилученому в підпільників примірнику газети "За самостійну Україну" від 10 грудня 1943 року, що зберігався в одному з томів архівних справ, оприлюднених СБУ. Там у розділі "Із дій УПА проти гітлерівських наїзників" написано: "У жовтні ц. р. наш відділ обложив районове містечко Бараші на Звягельщині, в якому була сильно озброєна німецька залога. За 14 годин облоги і безперестанного бою ворог втратив 44 особи вбитими і пораненими. Спалено у місті всі урядові та поліційні будинки".

Видання "Україна молода" дає таку довідку: Олеськів Сергій (Негус), член юнацтва ОУН, відбув польське ув'язнення, з березня 1943 р. – політвиховник сотні УПА, з липня 1943-го – командир сотні Дубецького куреня військової округи "Богун", у вересні 1943 р. – командир куреня в рейді на схід у Житомирську область. Загинув у бою з німцями при штурмі бункера 17 жовтня 1943 року в селі Бараші (нині Ємільчинський район Житомирської області) у віці 25 років.

Підготував Олег БРЮХАНОВ

ВТРАТИ

ЇЇ ЖИТТЯ ОБІРВАЛОСЯ ПЕРЕДЧАСНО...

Відійшла у вічність Наталя Немировська… Важко повірити, що ця щира, добра, мудра Наталя більше не усміхнеться, не привітає нас у святкові дні, не побажає міцного здоров'я і успіхів у добрих справах.

Життя Наталі Немировської було нелегким. Народилася вона 26 жовтня 1955 року у селищі Ангарську Красноярського краю у сім'ї репресованих. З юних літ розділяла долю свого батька Івана Хандона, відомого українського художника, який відбував десять років каторги у спецтаборах Печори, Інти, Воркути, був закинутий у заслання у Красноярський край. Наприкінці 50-х років (після смерті Сталіна) Наталя з батьками із Ангарська переїхала в Комі АР у приполярне селище Інта. Тут пройшли її дитячі і шкільні роки. Закінчила з відзнакою Ленінградський університет. У 1979 році сім'я Хандонів повернулася у рідну домівку – в село Корчин Сколівського району, що на Львівщині.

З перших днів національного відродження Наталя Немировська брала активну участь в утвердженні державної незалежності України. У 1989 році, будучи членом Львівського Клубу репресованих імені Михайла Сороки, очолила Спілку дітей політв'язнів, була організатором багатьох масових заходів з відзначення християнських свят, різних суспільно-політичних ювілейних дат і подій. Наталя брала безпосередню участь у колективних поїздках на Далеку Північ (в Інту, Воркуту, Абезь), де в часи совєтського тоталітарного режиму було знищено мільйони "ворогів народу", серед них – найбільше українців.

Протягом 1994–96 рр. Наталя Немировська була членом редколегії та відповідальним секретарем часопису АБН "Свобода Народів", належала до його засновників. Вона багато зробила для відродження діяльності Антибільшовицького Блоку Народів на рідних землях. Сповідуючи ті ж священні ідеали любові і відданості Україні, яким присвятив своє життя її батько, Наталя самозабутньо працювала над увічненням його пам'яті, збереженням його творчої спадщини.

До останніх днів свого життя Наталя брала активну участь у роботі Львівського Крайового Братства ОУН-УПА, членом якого вона була.

Гірко і боляче, що Наталі Немировської нема більше з нами. Висловлюємо щирі співчуття її рідним і близьким, у смутку і жалобі схиляємо голови, молимось за упокій її душі і віримо, що Всевишній прийме до себе цю достойну дочку України, а на рідній землі добра пам'ять про неї буде жити вічно.

Члени Сихівської станиці Львівського Крайового Братства ОУН-УПА та всі її щирі, незрадливі друзі

(Чит. стор.8)

СУМУЄМО...

Донецькі обласні та Макіївські міські організації Всеукраїнського товариства "Просвіта", Конгресу Українських Націоналістів, Братства ОУН-УПА з глибоким сумом сповіщають, що 23 травня 2012 року відійшов у вічність великий патріот України Микола Маркович Суконник. Це велика втрата для наших організацій, засновником і керівником яких він був весь цей час.

Микола Маркович Суконник народився 2 листопада 1929 року в селищі Гоща Рівненської області. Брав участь у визвольних змаганнях в сорокових роках минулого століття, за що був засуджений військовим трибуналом на 10 років каторжних робіт і 5 років позбавлення громадянських прав.

Після повернення з заслання в 1955 році в Україну, оселився в місті Макіївка Донецької області. Працював на металургійному заводі робітником, а закінчивши навчання в Донецькому політехнічному інституті, працював інженером у заводській лабораторії.

З відновленням діяльності товариства "Просвіта" стає першим його членом, а з 1993 по 2010 роки є головою Макіївської міської організації "Просвіта". В 1990 році стає членом УРП, яка виникла на базі Української гельсінської спілки, а з 1992 по 2012 рік очолював міську організацію Конгресу Українських Націоналістів.

Висловлюємо щирі співчуття родині та побратимам покійного.

Царство небесне українському лицареві.

Марія ОЛІЙНИК (м. Донецьк),
Ярослав ІВАНИЛО (м. Макіївка)

ПОГЛЯД

"ЩОБИ НІЧОГО НЕ ВТРАТИТИ ЩОБИ ВСЕ ПОВЕРНУТИ"

"Ця влада посилює в мені любов до холодної зброї"
(С.Жадан. "Вогнепальні й ножові")

Хто сказав, що від того, якою мовою розмовляє країна, не залежить рівень її моральності?

Нещодавно у "Додатках до "Харківських губернських відомостей" 1885 року прочитала статтю місцевого старожила про те, що про існування матюків харківці дізнались після того, як у 1869 році відкрили Харківську залізницю і до нашого міста масово завезли російських пролетарів. Тоді ж різко зросла злочинність, і харківці побачили, що в неділю можна не йти, як у нас було заведено, до церкви, а напиватися до безтями, "для профілактики", розмахуючи сокирою, виганяти з дому босими на сніг жінку з дітьми і битися вулицями навкулачки, з холодною зброєю у кишенях...

Ще трапилась у відділі рідкісної книги університету брошурка 1880-х років із зверненням харківського священика з церкви на Іванівці о.Бабенка, який благав вище церковне начальство, щоб йому дозволили виголошувати проповіді українською мовою, бо чуже і незрозуміле мовлення в церкві для простих українців веде їх до психологічного збайдуження, і від того сильно погіршується загальна атмосфера громадського життя.

Очевидно, неорганічні для українців життєві форми, які накидались нам окупантами протягом століть, псували наш характер. І Кремль повсякчас знаходив серед місцевих мешканців зрадників, які продавали бісам душу. Колись – московським царям, Леніну і Сталіну, тепер – Путіну.

Власне, у відкритих битвах Московія ніколи українців не перемагала – діяла виключно підкупом, шантажем і грою на амбіціях окремих "державних мужів". І з часів козаччини зрештою нічого не змінилось. Про це свідчать численні публікації та практичні дії Кремля щодо пришвидшення темпів інтегрування України в "Русскій мір". От які поради, приміром, у зв'язку з "особливою" позицією Галичини своїм московським зверхникам дають керівник інформаційно-аналітичного проекту "Русскій мір" А.Щепін (Запоріжжя) та політконструктор з Одеси Ю.Юрьєв.

"Я думаю, что в выборе нынешней украинской власти "курса на Запад" мнение галичанских идеологов играет далеко не ведущую роль. Здесь более важны размышления на тему, что лучше – быть первым парнем на деревне или десятым в столице. И если столице,– то какой? И если российские власти проведут правильную "разъяснительную" работу и определенные фигуры украинского истеблишмента почувствуют личную заинтересованность, то вопросы реинтеграции Украины и России решатся в кратчайшие сроки". (А.Щепін.)

Чи, бува, чергова по Фрейду обмовка Гаранта на РНБО, що територію України "треба зробити небезпечною", не є наслідком проведеної з ним у Москві "роз'яснювальної роботи"?

І що – регіонали вже отримали аванс за "послуги", на які вказує одеський українофоб?:

"Я не считаю позицию: "В отношениях России с Украиной требуется обходить проблему Галичины, а значит предполагать политическое размежевание Украины и Галичины" – капитулянтской. Это наоборот, наступательная позиция, и даже блицкриг, когда наступающие обходят заведомо враждебные районы и оказываются в заведомо дружеских, заодно получая там мобрезерв и прочую помощь. Уговаривать Галицию уважать русских и Россию постоянно – лучше деньгами, как Турцию. И будут кланяться, улыбаясь по-своему искренне. И их семьи содержать и защищать не надо, а надо лишь покупать услуги, и это будет для них "истинно европейскими традициями со времён Юрка Хмельницького". (Ю.Юрьєв.)

Галицький мобрезерв ПР, до речі, вже встиг себе проявити на передових рубежах ухвалення антидержавного мовного закону. Так що зрада ПР Україні не обмежується лише південними і східними областями. І прапороносець у них незмінний...

От тільки цікаво, чи досить буде регіоналам цього останнього мовно – самогубного законопроекту, щоб же ж як Іуда і скінчити?! Але це їхній вибір і їхня історія...

А ми? Хіба ми, як і в минулих століттях, не продовжуємо бути пасивними, інфантильними спостерігачами чергового неголошеного поневолення нашої країни?

Більш, ніж актуально, звучать рядки з останньої збірки Сергія Жадана "Вогнепальні й ножові"(2012):

"Але нам із тобою, на кого нам нарікати?
Ми самі здали їм все, що в нас було.
Ми здали їм міські рослини і пам'ятники поетів.
Ми здали наші підвали й будки
для ремонту взуття.
Ми просто стояли і дивились,
як наші міста зникають у грудневому тумані."

Іншими словами, але про те ж саме відносно XIX-го і ще раніших століть писав у своїй історико-етнографічній розвідці "Слобожани" (1918) Микола Федорович Сумцов, професор Харківського університету: *"Зрада своєму народові – по мові, одежі, світогляду і.т.д. – все поширялась; спершу денаціоналізувались великі міста, як Харків, Катеринослав, потім і малі повітові в значній мірі пішли шляхом псування своєї народности, далі села передмістні, села поблизу заводів і фабрик, села поблизу залізничних станцій. Чужа нижча школа калічила мову дітей, а середня і вища вже цілком переороблювали їх в росіян..."*

Отже, імперська російська влада, хоч за часів окупації, хоч – цьогочасної формальної незалежності, веде проти української нації війну: проти нашого способу життя, звичаїв, ментальності, мови.

Коли ми даємо відсіч – нас самих, нашу мову, традиції ківаловим і К° називають нацистськими. І це, до речі, одна із засадничих пропагандистських міфологем "Рускского міра" про ВОВ: всі червоні – "побєдітелі": "спасібо дєду за побєду" – так звучала назва уроків у харківських школах 9 травня; всі не червоні – фашисти, нацисти, бандерівці. Коли не даємо відсічі – нас зневажають, над нами сміються і ще нахабніше гарбають наше добро.

Але от незадача: як нас не витискають, виштовхують із Вітчизни, – але "вибити з нас нашу прив'язаність до цієї географії" не можуть (Жадан). І це, власне, відправна для нашої нації установка: поєднати цю прив'язаність із поверненням до самих себе:

"Тому давай, повертайся,
ще можна все відіграти.
Вони все одно не можуть вибити з нас нашу
прив'язаність до цієї географії.
Вони нічого не зможуть вдіяти, якщо ти
повернешся
і все пригадаєш.
Наговорюючи знову те, що встигло забутись.
Витягуючи з пам'яті імена, як інструменти
з футлярів.
Вибираючись на піщані дюни дитячих снів."

А справді, чому ми все життя так легко запозичуємо чуже, нав'язане ззовні, й не цінуємо, відмовляємось від того, що в нас від Бога і з того грунту, природи, клімату, ландшафту, з чого й виліплювались віками наша культура, мова, власне, українська людина?

Виходить, що ми на позір проживаємо не своє життя. І це чуже, позірне й справжнє, те, що незнищенне в нас, кровне, у змішанні породжують явища, що виглядають значно потворнішими, ніж такі ж самі у тих же північних сусідів. Чому? Бо на відміну від сусідів ми часто неорганічні, несродні своїй натурі.

Наведу приклад.

От були в нас у гостях на "Ночі в літмузеї" учасники фесту "Київські лаври" і серед них – московські поети. І читав з літмузейного балкону на всю Пушкінську Андрій Радіонов (мабуть, праонук Арини Радіоновни, няні Алєксандра Сєргейовича) свої пересипані гіпернецензурною лексикою поезії, із завиваннями, із надривно-істеричними модуляціями. І це сприймалось ніби як нормальна психічна звихнутість у стилі типово московського юродства і врешті викликало у молоді здорову реакцію, тобто "гі-гі-га-га". Матюки з нього лилися як із породіллі, бо це їхня історична традиція: там і пролетарі, і професори, і народні артисти так розмовляють. І, власне, усі ці слова: і на "хе", і на "бе", і на "пе" входили за часів Івана Грозного до складу їхньої офіційної мови і вживались навіть у міжнародних пактах.

Але коли чуєш, як наші українські діти цю московську лайку вживають, коли дорослі між собою розмовляють з матюками, і не лише коли сваряться між собою, а й у мирній бесіді, – це виглядає так бридко, як ніби дивиться на тебе Віктор Федорович у спідній жіночій білизні з програми "Веселий пісець" на TVi.

Але цей "дурдомівський" плакат – хіба він не є метафорою ситуації з українською мовою в нашій державі, стосовно якої до Гаранта апелювала Ліна Костенко: "Йдеться ж навіть не про вживання чи не вживання української мови, а про зживання її зі світу. Подібні ситуації в постколоніальних країнах були, але щоб після здобуття Незалежності у своїй власній державі терпіти таку дискримінацію, такий неприхований цинізм – це безпрецедентно"?

Чи це, дійсно, не абсурдне явище, коли більшість українських державних мужів є не лише із зеківським минулим, а й шльондрами по виклику Путіна?

"Ця держава позбавляє мене почуття Вітчизни", – пише у новій поетичній збірці Жадан. І мене позбавляє, і кожну людину, яка не є мазохістом. Бо це ж ненормально – "любити країну, в якій виживання вважають талантом". Та щось же треба робити – адже "прив'язаність до географії" з себе не вирвеш!

І логічно виникає бажання змінити цю державу на таку, яка б відродила втрачене – замість тої гнилої "гречки" із обезціненою тисячею для пенсіонерів...

Як? Певно, треба кожному з нас подивитись на себе в дзеркало і поставити собі ряд запитань про сенс буття – свого і своєї нації. А потім докласти зусилля і – змінитися... (при цьому варто, крім Святого Письма почитати сковородинського "Наркіса").

Після цього треба зійтися з такими, як ти, друзями, відчути себе спільнотою, нацією і, ясна річ, в законний демократичний спосіб, повернути собі те, що в нас відбирали століттями.

З перерахунку професора Сумцова: *"Взагалі, від українського народу щодо його добробуту, життя, промисловості за два з лишком останні віки тільки й знали, що одбирали та одбирали; московські патріярхи і так званий пізніщий "святійший" (!) синод одібрали у нього Церкву, владик, попів, друкарні, школи; царський уряд одібрав землю, козацькі полки і бажав відняти навіть мову та святе Письмо; залізниці, фабрики і заводи, знищили його чумацтво, коцарство, ліси, сінокоси, ниви. Архиєреї привласнили собі святі ікони, свічки, проскури. А що вони давали? Презирство тільки та ганьбу та розвели різних капіталістичних левіафанів з нікчемною робітницькою платою. Життя ж не терпить пустого місця. І замість занепавших або цілком загибших ремесел та промисловості виникли нові, дуже міцні, але з тою великою одміною, лихою для України, що нові підприємства міцні і могутні народились на користь луківбогачів".*

Отже, щоби відновити свої почуття до Вітчизни, маємо повернути собі державу із сродними (за Г.Сковородою) нашій Нації: Церквою, Мовою, Культурою, Землею, Самоврядуванням, Малим і Середнім Бізнесами... Бо

"Ще нічого не втрачено.
Ще все можна відіграти.
Ще все залежить від нас, від нашої пам'яті,
від любові всередині нас."
(С.Жадан. "Вогнепальні й ножові")

Ольга РІЗНИЧЕНКО

На світлинах: Харків. "Ніч у Літмузеї"

КОМЕНТАР

СПРАВА ГЕББЕЛЬСА ЖИВЕ І ПЕРЕМАГАЄ?

Депутат Колесніченко продовжує свою "благородну" справу з промивання мізків. Нещодавно він з пафосом відрапортував про черговий успіх. Виявляється, необхідність прийняття законопроекту "Про засади державної мовної політики" підтримали в Інституті філології Київського Національного університету імені Тараса Шевченка.

Нібито таким є експертний висновок Інституту. Але чи це так насправді?

За поясненням автор звернувся до одного з авторів документа, доцента кафедри загального мовознавства і класичної філології Валерія Чемеса, який і надав цей висновок.

Виявляється, вже з перших абзаців законопроект Ківалова і Колесніченка піддано критиці – "містить низку нечітких формулювань і суперечностей"; "автори вдаються до необгрунтованих тез, оціночних політизованих суджень, вказуючи, зокрема, на наявність у суспільстві нібито "сфальшованого (?!) міфу" про те, що "іншомовний українець – не патріот", вважаючи, що в країні "відбувся розкол за мовною ознакою…".

"Чинне українське мовне законодавство, – зазначають п'ятеро науковців Інституту філології КНУ, – за своєю формою і змістом визнане чи не найдемократичнішим у Європі, бо передбачає своєю суттю органічне поєднання у свідомості кожного громадянина України трьох "я" – державницького, етнічного і мовного.

Дані Всеукраїнського перепису населення 2001 року яскраво засвідчили виразну тенденцію до гармонізації мовного життя в нашій країні і на загальнодержавному, і на регіональному рівні".

В експертному висновку підкреслюється, що питання державного статусу української мови має стратегічну вагу в контексті цілісності держави.

Але всупереч цьому, а також задекларованому в законопроекті принципу "забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території держави", фактично немає державних гарантій розвитку української мови в телерадіопросторі та друкованих засобах масової інформації.

Автори експертного висновку висловлюють подив щодо пропонованої норми дозволити засновникам (власникам) приватних навчальних закладів усіх освітніх рівнів самим (!?) визначати мову навчання в цих закладах: "Отже, до них не ставиться вимога забезпечити навчання двома мовами – тією, яку вони обрали для навчання, та державною".

І як присуд звучить підсумковий абзац: "Ознайомлення з текстом проекту Закону дає підстави стверджувати, що до створення його концепції та самого викладу не залучалися вітчизняні фахівці-філологи, зокрема соціолінгвісти та соціологи мови, оскільки, крім концептуальних ненаукових тверджень, текст також містить логічні, стилістичні та пунктуаційні помилки".

29-1/269
20.05.10

Главі Адміністрації
Президента України
С.В.ЛЬОВОЧКІНУ

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

ВІД: Представника Президента України у Верховній Раді України Ю.Мірошниченка.

СТОСОВНО: опрацювання проекту Закону України «Про мови в Україні».

СУТЬ ПИТАННЯ: підготовлено проект Закону України «Про мови в Україні» (додається), який у цілому відповідає політичному курсу Президента України та положенням Конституції України.

Перед внесенням зазначеного законопроекту до парламенту доцільним є його опрацювання профільним структурним підрозділом Адміністрації Президента України, зокрема з метою врахування (за потреби) окремих положень окремих законопроектів у відповідній сфері, які зареєстровані у Верховній Раді України.

Станом на 19.05.10 у Верховній Раді VI скл. зареєстровані законопроекти:

№1072 від 07.05.2010 «Про регіональні мови та мови меншин» н.д. Колесніченка В.В. – вручено на заміну (13.05.2010);

№1071 від 05.05.2010 «Про внесення змін до Закону України «Про ратифікацію Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин» н.д. Колесніченка В.В. – вручено на заміну (12.05.2010);

№4222 від 17.03.2009 «Про державну мову та мови національних меншин в Україні» н.д. Гнаткевича Ю.В. – вручено для ознайомлення (19.03.2009);

№1015-2 від 06.04.2009 «Про мови» н.д. Мовчана П.М., Яворівського В.О. – вручено подання комітету про розгляд (20.10.2009);

№1015-1 від 29.11.2007 «Про мови України» н.д. Грача Л.І. – вручено подання комітету про відхилення (04.03.2008);

№1015 від 23.11.2007 «Про внесення змін до Закону України «Про мови в Українській РСР» н.д. Шуфрича Н.І. – зняте з розгляду (16.12.2008).

ПРОПОЗИЦІЇ: доручити Головному управлінню з гуманітарних і суспільно-політичних питань у тижневий термін опрацювати проект Закону України «Про мови в Україні», за потребою підготувати пропозиції змін і доповнень до нього, а також спільно з Головним державно-правовим управлінням надати висновок щодо доцільності визначення Президентом України його невідкладним (після реєстрації законопроекту у Верховній Раді України).

ДОДАТОК: на 23 арк.

Представник Президента України
у Верховній Раді України **Ю.Мірошниченко**

АДМІНІСТРАЦІЯ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
20 ТРА 2010
ВХ. № 29/31082-02

Внесений народними депутатами України
О. Єфремовим (посв. №008)
Л. Грачем (посв. № ___)

народним депутатом України п'ятого скликання
Є. Кушнарьовим,
(посв. № 011)

БАЗОВИЙ ЗАКОН УКРАЇНИ
"ПРО МОВИ УКРАЇНИ"

Цей Закон визначає принципи державної мовної політики в Україні, порядок застосування української мови як державної мови, російської, інших регіональних мов, а також мов міжнародного спілкування, інших іноземних мов.

Цей Закон, враховуючи, що право на вільне використання мов у приватному та державному житті є невід'ємним правом відповідно до принципів, проголошених у Міжнародному пакті Організації Об'єднаних Націй про громадянські і політичні права, та відповідно до духу Конвенції Ради Європи про захист прав і основних свобод людини, базується на змісті Конституції України, Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

Терміни, використані в цьому Законі, вживаються у такому значенні:

базовий закон – нормативний акт, який містить первісні правові норми з основних питань у певних сферах суспільних відносин, становить основу системи права і має вищу юридичну силу щодо інших законів і підзаконних нормативних актів;

мовна група – група осіб, що проживає в Україні, яка переважно вживає одну й ту ж мову;

мовна меншина – група осіб, що проживає в Україні, яка переважно вживає одну й ту ж мову, що відрізняється від державної мови, та яка за своєю чисельністю менша, ніж решта населення держави;

регіональна мовна група – група осіб, що проживає у певному регіоні (населеному пункті), яка переважно вживає одну й ту ж мову;

Отака-от підтримка.

Це вже не перший подібний "рапорт" регіонала. Більшість увінчаних різними титулами підписантів воліють уникати цієї теми.

Наприклад, ректор Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова Андрущенко вже півроку думає, як відповісти експертам Координаційної ради з питань захисту української мови при Київській міській організації товариства "Меморіал" імені Стуса, які звернулися до нього з проханням переглянути рішення про підтримку законопроекту.

Причому він вдався до такого сумнівного, щодо його репутації, кроку через два тижні після того, як видатній поетесі Ліні Костенко було присвоєно звання почесного професора в стінах очолюваного ним вузу.

Воістину немає меж цинізмові.

До речі, студенти Національного педагогічного університету провели власне розслідування і встановили, що на момент підписання поданого від його імені документа ректор перебував у відпустці за кордоном, а його підпис під документом – підробка.

А заявлений Колесніченком висновок Тернопільського Національного педагогічного університету виявився власним висновком завкафедри російської мови та літератури Людмили Вознюк.

І навіть в одному з бастіонів українофобії – Севастополі – депутати міської ради дуже неохоче підтримували свого майже земляка.

Звертаючись до місцевих депутатів і присутнього на засіданні Колесніченка, голова Севастопольської МДА Яцуба, як аргумент проти такого закону, навів приклад Закарпаття, де в деяких радах поряд з українськими вивішені угорські прапори, а в дитсадках, школах і навіть вузах викладання здійснюється по-угорськи.

"До чого це може привести?" – запитав він у присутніх.

Негативних висновків на цей законопроект набралося чимало, але "їхній рулєвой" воліє цього не помічати. Експерти згаданої Коордради з питань захисту української мови "не лишили живого місця" на законопроекті.

Зокрема, професор Києво-Могилянської академії Володимир Василенко сказав: "Цей законопроект є результатом виконання політичного замовлення російської влади і продуктом правового шахрайства. Його мета – витіснення української мови з усіх сфер суспільного життя спочатку на частині території України, а потім – знищення української мови і на решті території України. Це – стратегічна мета".

Законопроект "Про засади державної мовної політики" – вже третій після приходу до влади регіоналів на чолі з Януковичем.

У травні 2010 представник президента у Верховній Раді Мірошниченко подає главі адміністрації Януковича Льовочкіну як невідкладний проект так званого "Базового закону України "Про мови в Україні", який, як зазначив Мірошниченко, "відповідає політичному курсу президента та положенням Конституції України".

Вперше оприлюднюємо фрагменти цього документа.

Коли цей варіант не пройшов "через двері", тобто, через президентську адміністрацію, у вересні того ж року була спроба, образно кажучи, "влізти через вікно".

Так з'явився законопроект № 1015-3 "Про мови в Україні" Єфремова-Симоненка-Гриневецького. Тоді ж депутат російської Держдуми, директор Інституту країн СНД Затулін заявив: "Для того, щоб бути спокійним за російську мову, потрібно тільки усунути недобросовісну конкуренцію, яка продовжує поки процвітати в Україні. Сумлінна конкуренція російській мові не зашкодить".

Він сказав також, що, цілком імовірно, з ухваленням закону деякі вважатимуть своїм обов'язком перед виборцями і демократією у питанні про мови виконаним. "Що ж, інші повинні будуть продовжити боротьбу".

Спіймавши облизня, на світ Божий винесено законопроект "Про засади державної мовної політики". Мабуть, естафетну паличку, за порадою Затуліна, перехопили Колесніченко з Ківаловим. Стараються, щоб їх не замінили.

Фактично, це той самий проект, який бере свій початок із законопроекту Єфремова-Симоненка-Гриневецького 2007 року, але із зовсім іншою назвою.

Причому ця назва нагадує і понині чинну, хоча більше мертву, аніж живу, Концепцію державної мовної політики, підписану Ющенком 15 лютого 2010 року, а на сайт виставлену 22 лютого того ж року, за два дні до закінчення його президентської каденції.

Загалом кажучи, Колесніченко – багатогранна особистість. В 2010 році він нагороджував переможниць конкурсу "Русскоязычная красавица-2010", які одержували по 500 гривень.

При цьому сказав такі "золоті" слова: "Глубокоуважаємие победітєльници являются воплощеніем современного ідеала русскоязичной красавіци – прівлєкатєльни, жизнерадостни, целєустрємльонни, активни, успєшни".

Тарас МАРУСИК,
голова Координаційної ради
з питань захисту української мови
при Київській міській
організації товариства "Меморіал"
ім. Василя Стуса, спеціально для УП

www.pravda.com.ua

АКТУАЛЬНО

ГРОМАДСЬКІ ДІЯЧІ:

Закон про мови загрожує громадянському миру

Громадські діячі і організації просять спікера Володимира Литвина і депутатів не ухвалювати законопроект "Про засади державної мовної політики".

Про це сказано у відкритому листі до Литвина і депутатів, який, зокрема, підписали лауреат Національної премії ім. Шевченка Євген Сверстюк, президент Українського ПЕН-центру Мирослав Маринович, координатор програми Харківської правозахисної групи Василь Овсієнко та інші.

"Закликаємо вас відмовитися від прийняття цього антиконституційного документа, який суперечить національним інтересам України і загрожує громадянському мирові в нашому спільному домі – Україні", – йдеться у документі.

За словами громадських діячів, законопроект "регіоналів" Сергія Ківалова та Вадима Колесніченка "спрямований на підрив статусу української мови як державної та її витіснення з ужитку в усіх сферах публічного життя в більшості областей України".

Вони зазначили, що "принципово неприйнятною", зокрема, є стаття 3 законопроекту, в якій "право мовного самовизначення" сформульоване поза контекстом статусу української мови як державної.

"Ні Конституція України, ні міжнародно-правові акти, що визначають стандарти захисту прав людини, включно з рамковою конвенцією Ради Європи про захист національних меншин та Європейською Хартією регіональних або міноритарних мов, не встановлюють право мовного самовизначення в сфері застосування державної мови. В практиці європейських держав цей принцип також відсутній", – сказано у листі.

На думку громадських діячів, законопроект є результатом "свідомих маніпуляцій з чинним українським законодавством та ігноруванням реального стану поширення державної мови на значній території України".

"Змінювання меж функціонування державної мови є змінюванням конституційного ладу України, а це право згідно з частиною третьою статті 5 Конституції України належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органом або посадовими особами", – сказано у листі.

Звернення підписали також виконавчий віце-президент Конгресу Національних Громад України Йосиф Зісельс, народні депутати Олесь Доній і Юрій Гнаткевич, професори Національного університету "Києво-Могилянська академія" Лариса Масенко і Володимир Василенко, старший науковий співробітник Інституту української мови НАН України Оксана Данилевська, поетеса, активістка національного і правозахисного руху Ірина Стасів-Калинець, поет, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Ігор Калинець.

УП

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

А СЛОВО ЖЕВРІЄ, ЯК КЕТЯГ КАЛИНИ

У цей благодатний ґрунт добрим зерном засіваються слова місцевого священика о. Олега, який після молебню звертається до своїх парафіян, гостей свята, а особливо – його юних учасників, з пастирським словом, научаючи любити рідну землю, бути їй добрими й вірними дітьми, а не пасинками. Починаються урочистості. Заступники голів Жидачівських райдержадміністрації і районної ради Олег Кизима і Марія Стеців закликають молодь подивитися на коріння свого роду.

– Всім українцям – вашим батькам, дідам, прадідам і прапрадідам, – усім, аж до княжих часів, притаманні відвага, вірність і відданість Батьківщині. Вся наша історія – героїчний літопис поколінь, – каже М.Стеців.

Гостей і промовців на святі було дуже багато. Неможливо переповісти все, про що там говорилося, в рамках однієї газетної статті – пафосу, стурбованості і, враховуючи реалії сьогодення, навіть обурення вистачило б на цілу брошуру. Мені ж видається важливим передати зміст діалогу поколінь. Отже, яким чином впливають герої на день сьогоднішній? Дослідник історії національно-визвольного руху на теренах району Олексій Данилишин переконаний, що героїзм – це не спонтанний разовий вчинок, момент, на який для прослави треба чекати ціле життя. Героїзм, на його думку, – це спосіб мислення, стан інтелекту, патріотизм, здатність до самопожертви. І цього треба вчитися на конкретних прикладах. При чому, чим ближчими в часі є герої до нас, тим вони нам ближчі духовно й зрозуміліші.

– Україна – така нам судилася доля – віками воювала за свою незалежність, – роздумує вголос пан Данилишин, – але минуле століття поклало, мабуть, найбільше жертв на вівтар свободи.

На підростаюче покоління Олексій Данилишин дивиться з особливим теплом:

– Сам колись таким був, – згадує. – Мав сімнадцять літ, як вступив до підпільної молодіжної організації "Месники". Наше керівництво і ми самі тоді вже розуміли, що силу, яка перла на наші землі збройно, не здолати. Така боротьба себе не виправдала. З того часу нашою зброєю ставало слово. Змінювалися й завдання. Від нас, молодих, вимагалося перш за все добре вчитися, здобувати вищу освіту. В той спосіб малося на меті виховувати українську еліту. Крім того, заборонялося пиячити й палити: ясний розум і міцне здоров'я не без підстав трактувалися як запорука успіху на шляху до перемоги. Не радили й закохуватися, бо кохана людина, сім'я, діти – слабке місце у змаганні з ворогом, тобто ми вже мали досвід, як більшовики розправлялися з родинами повстанців. Паралельно вчилися вести розвідку, бути спритними й уважними. Адже після війни, наприкінці сорокових років минулого століття, ще багато наших хлопців були в партизанці. На них чинили облави. Ми ж мали завдання вивідувати про час і місце тих облав і заздалегідь повідомляти повстанців. У той спосіб вдалося врятувати багато людей. Крім того, вели роз'яснювальну роботу серед населення, розповсюджували листівки. Організація проіснувала два роки: з 1948-го по 1950-й. Потім під час виконання завдання зловили одного хлопця. Він не витримав тортур і видав усіх. Не можу його звинувачувати, бо більшовики були майстрами катувань. У результаті заарештували 15 членів організації, трьох розстріляли, решті – по 25 років тюрми. Я був у числі останніх. Зауважте: я – лише один з багатьох. Лише в нашому районі загинуло понад 2000 повстанців. У таких малих Юшківцях є три братські могили. А скільки вивезено на Сибір, посаджено в тюрми та концентраційні табори?!

– Хочете сказати, що героїв було багато?

– Хочу сказати, що це був не героїзм, а спосіб життя, спосіб мислення. Люди гинули за національну ідею, за Україну, і мали це за обов'язок, а не за жертву. Я хотів би, щоб так жили й думали й теперішні молоді люди.

У своїй промові на святі пан Олексій особливо наголосив, що й сьогодні Україні потрібні молодеча сила й відвага. Ми колись ставили собі завдання здобути Українську державу. Однак, значно складнішим виявилося її розбудовувати. За двадцять років незалежності зроблено чимало помилок, але всі вони одного кореня: змінилися ціннісні орієнтації. Між тим має бути єдиний пріоритет, єдине гасло: Бог і Україна.

Цю думку, як прапор, підхопив голова міської станиці ОУН-УПА імені Романа Шухевича Павло Миронець. Він звернувся до юнаків і дівчат з закликом не бути байдужими до своєї Батьківщини, до її долі:

– Ви сьогодні співали патріотичних пісень, купалися в теплих променях сонечка, і вам здається, що разом з вами радіє цілий світ. На жаль, це не так. В Одесі закрили українські школи, ми всією громадою складаємо гроші, щоб випустити бодай один примірник української газети "Чорноморські новини". Нам уже забороняють розмовляти й думати рідною мовою на своїй землі!

Пізніше розповів:

– Я намагаюся долучитися до всіх здорових і передових сил на Одещині: є крайовим отаманом об'єднання звичаєвого козацтва "Чорноморська січ", генералом-осаулом Українського козацтва. До цього можу додати ще кілька регалій та повідомлень: член-кореспондент Академії Наук, герой козацтва України, депутат верховної ради козацтва. Запитаєте, навіщо мені все це? Скажу коротко: щоб бути в гущі подій, щоб мати можливість вийти на трибуну і голосно сказати правду. У наш час слово – найгрізніша зброя. Мені кажуть колишні військові: набридло так жити, ми готові до змін, ми ж мислимо… Не хочу ні чути, ні розуміти таких натяків: ми повинні перш за все збудувати Україну в своїх головах, у своїх серцях, освятити її своєю совістю біля могил наших предків, бо інакше знову буде "драчка" біля корита. Але розчарування людей дуже велике. Наведу простий приклад. Наш голова обласної організації Братства ОУН-УПА Михайло Перегінчук викладає в школі історію. Звісно, українською мовою, і таки історію, а не те, що пропонують так звані підручники від Табачника. І тут встає одне щеня (інакше не скажеш), яке просто не хоче вчитися, й каже: "Мне не нужен этот язык и эта история". І що ви думаєте? Ще таки до вечора скликають педраду, на порядку денному якої стоїть питання про звільнення вчителя з роботи. Добре, що Перегінчук по натурі боєць, і колектив виявився мудрим. Одне слово, цього разу пронесло. А наступного?

Син легендарного генерала Чупринки герой України Юрій Шухевич говорив про цілком інший тип героїзму:

– Справжніми героями я вважаю армію тих нікому не відомих учителів, які виховали цілі покоління громадян, якими ми пришли сьогодні вклонитися. Саме від учителя залежить, якими виростуть його вихованці. Й, на жаль, далеко не кожен учитель має відвагу сьогодні говорити дітям правду. Святкуємо День Героїв, і в цьому контексті хочу згадати тих, кому присвячено цей 2012 рік, бо вони теж були вчителями. Зокрема, Йосипа Сліпого, бо він звертався до людей Словом, був для них мудрим Учителем і порадником; Славу Стецько, бо вона починала свій трудовий шлях учительною і Вчителькою залишалася ціле життя; Євгена Коновальця, бо він власним прикладом виховував інших.

Стосувалися ці слова й учителів, які прийшли на свято разом з своїми учнями. Адже саме з їхнього благословення програма концерту-конкурсу була насичена повстанськими піснями. Маловідомими, складеними на честь конкретних подій, розповіді про які передавалися з уст в уста, з роду в рід.

Стосувалися й тих, хто добровільно перебрав на себе учительські обов'язки й функції, щоб нести світло правди й науки туди, де воно потускніло. Подружжя Мелехів з Ходорова – голова міського осередку Конгресу Українських Націоналістів пан Василь і член організації пані Наталя велику увагу в своїй роботі приділяють молоді.

– Буваємо в кожній школі, в кожному селі, – каже пані Наталя. – Хочемо, щоб усі знали: ця земля, полита кров'ю їхніх дідів і прадідів, дісталася їм дорогою ціною. Добре, що маємо таких ентузіастів, як член нашого осередку Олексій Данилишин. Він може годинами розповідати дітям про свої знахідки, а ще – допомагає встановлювати пам'ятні знаки. До речі, остання його праця – дослідження партизанських криївок на території району. Проводимо також літературні вечори, приміром, на прикладі творчості Ліни Костенко. Несподівано для себе став учителем і засновник та директор музею Слави Стецько в Юшківцях Володимир Лагоцький.

– Сам не знаю, чому мені прийшло в голову зайнятися музеєм. Може, тому що матір дружини була ученицею пані Слави і навіть зберегла підписане нею свідоцтво. Може, це був якийсь вищий поклик… Але вийшов на пенсію за інвалідністю й зайнявся музеєм. Без копійки грошей і підтримки громади. Але не шкодую. Минулого року музей відвідало понад тисячу чоловік. Значить, людям це потрібно.

Новими експонатами – костюмом Ярослава Стецька, який передали кунівці зі Стрия, і листівками, що друкувалися в підпільній друкарні в школі (їх оправили й подарували музеєві брати Зіновій та Андрій Коти), а також повним зібранням "Літопису УПА", який дістав від громадської організації "Небайдужі", тішився, як мала дитина. А взагалі пан Лагоцький привик більше робити для людей сам, ніж очікує від них. Недавно облаштував для селян дротове радіо, бо ж багато хто не має можливості послухати новини.

День Героїв цього року відбувався в контексті ще однієї важливої події – відзначення 20-річчя з часу створення Конгресу Українських Націоналістів. Про це нагадав присутнім заступник голови Конгресу Роман Дідусь:

– Двадцять років – шлях короткий і довгий водночас. Для нас він був шляхом звитяг і поразок, але найголовніше, що ми вистояли, що маємо достатньо сил для дальшої боротьби. Розбудова держави тільки починається, і вона, наша держава, наша матір-Україна, вимагає від нас титанічної праці. Ми мусимо передусім формувати й розбудовувати таке українське середовище, в якому про двомовність, про необхідність підпорядковувати державні інтереси чужинцям, віддавати зайдам землю, переписувати історію, не те що розмова, а й думка була б неприпустимою.

…Свято в Юшківцях вдалося на славу. Найбільше, звичайно, раділи його юні учасники. Цього разу вони змагалися не тільки в піснях, а й у спорті, в художньому читанні. Звичайно, були переможці. Але найголовніше перемогу здобули всі разом: відчули, як много важить слово, як жевріє воно в душі кожного, як кетяг калини. А ще ласували смачною партизанською кулешею, відтворювали бій між оунівцями й енкаведистами, і всі, звичайно, мріяли стати героями.

Леся РУПНЯК

Юрій ШУХЕВИЧ

Олексій ДАНИЛИШИН

Павло МИРОНЕЦЬ

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ПОСТАТІ

В ЯЛТІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО

Виступає учителька української мови та літератури школи-ліцею № 9 Валентина Адамівна ОВСЕЙЧУК. Іоанно-Златоустівський цвинтар, м. Ялта. Світлини Світлани Регрут.

Як уже стало доброю традицією, щороку в травневі дні громадськість Ялти вшановує пам'ять першого міського лікаря Ялти, класика української літератури Степана Васильовича Руданського. Він, після закінчення Санкт-Петербурзької медико-хірургічної академії, у 1861 році приїхав на роботу в Ялту, де безвиїзно працював 12 років. За цей час зробив дуже багато: заснував міську лікарню, медичну бібліотеку; започаткував санаторну справу; санітарно-епідеміологічну, ветеринарну, водоканалізаційну та пожежну служби, зініціював закладення торгового ринку, побудову фонтану з резервуарами, під останній подарував місту шматок власної землі. Причетний також до побудови в м. Бахчисараї лікарні.

Як міський лікар, чесно і професійно виконував свої обов'язки: керував земською лікарнею, об'їздив увесь Ялтинський повіт. Як почесний мировий суддя Сімферопольсько-Ялтинської і Керченської мирової округи, на судових засіданнях захищав інтереси простих людей. Бідним безкоштовно надавав медичну допомогу. Займався літературною творчістю, боровся зі своєю хворобою – туберкульозом. Не боявся "першої смерті" фізичної, бо лишаються у світі його пісні.

В 1872 році, ліквідовуючи спалах холери, заразився від хворого. У розквіті творчого хисту третього травня 1873 року помер від загострення туберкульозу на руках свого брата Григорія з піснею на устах "Україна моя мила…".

Третього травня теплої сонячної весняної днини, щоб вклонитися пам'яті першого міського лікаря, автора невмирущої пісні "Повій вітре, на Вкраїну" та кількох сотень поезій, до поетової могили вирушили шанувальники творчості Великого Українця: учні Ялтинського навчально-виховного комплексу № 15 "Гімназія – школа – садок" ім. Степана Руданського з директором Оленою Анатоліївною Стрателюк, вчителем української мови та літератури Світланою Миколаївною Регрут, головою Піклувальної ради ЯНВК № 15 Леонідом Петровичем Якимівим. Прийшли учні школи-ліцею № 9 м. Ялти з викладачем української мови та літератури Валентиною Адамівною Овсейчук; студенти Кримського гуманітарного університету з викладачами, члени міського товариства "Просвіта" на чолі з головою Володимиром Олійником, представники багатьох громадських організацій та політичних партій, творчої інтелігенції – люди, різні за віком, фахом, соціальним станом, та об'єднані іменем Степана Руданського.

Вузькими вуличками старої частини Ялти шанувальники прямували до Іоанно-Златоустівського цвинтаря, що розташований на узвишші Полікурівського пагорба. Навколо буяла весна: цвіли сади, на узбіччі вулиць красуня гліцинія вкрилась суцільними гірляндами блідофіолетових квітів.

Здолавши останню частину шляху – сто п'ятдесят шість сходинок, опинились біля могили Степана Руданського. Синіми квіточками пишався тут вічнозелений розмарин, привезені в минулі роки з батьківщини поета тюльпани і нарциси. Поруч із пам'ятником височіє стрункий кипарис, що нагадує українську тополю. Згори видніється безкрає Чорне море, древні Кримські гори, квартали старої Ялти, сучасні новобудови в буйній зелені приморського міста.

Існує Іоанно-Златоустівський цвинтар з початку XIX століття. Чимало видатних діячів культури й науки, літератури й мистецтв знайшли тут свій останній прихисток. У роки Другої світової війни нацисти зруйнували цвинтар, але могила Степана Руданського вціліла. 1967 року тут створене меморіальне кладовище "Полікурівський меморіал". Перший пам'ятник на могилі поета встановлено 1892 р. – кам'яна брила з вирізьбленими на ній рядками:

"На могилі не заплаче
Ніхто в чужині, –
Хіба хмаронька заплаче
Дощем по мені"

і нижче:

"Степан Руданський
Малоруський поет
Помер року 1873
Квітня 21-ого 39 літ".

1968 року пам'ятник було замінено іншим – монолітом з кримського діориту з бронзовим барельєфом і такими ж рядками його поезії.

Кілька років тому невідомі лиходії зірвали бронзовий барельєф поета, й тепер на пам'ятнику гіпсовий барельєф, який художньо значно поступається першому. Нещодавно з могили варвари поцупили масивні ланцюги огорожі.

Ведучими Всеукраїнського культурно-мистецького свята "Ялтинська весна Степана Руданського" були учні 10 "А" класу ЯНВК № 15 "Гімназія-школа-садок" ім. Ст. Руданського Вікторія Церкуник та Євген Бекмурадов. Панахиду біля могили провів отець Ігор Гаврилів.

Виступили: депутат Ялтинської міської ради Богдан Максимець, голова Ялтинського осередку Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Т.Шевченка Володимир Олійник, член Загальноміського батьківського комітету Тереза Волян, голова Піклувальної ради ЯНВК № 15 Леонід Якимів. Вони звернулися до школярів та студентів з надією, що ті гідно нестимуть звання українця в Ялті, як це робив поет Степан Руданський. З теплими словами про ялтинських школярів, які люблять українську мову, беруть участь у творчих конкурсах, прагнуть вирости справжніми громадянами України, виступила керівник методоб'єднання учителів української мови та літератури Ялти Валентина Овсейчук. Вона передала вітання від Київської поетеси, Лауреата премії ім. Степана Руданського Валентини Козак.

На святі лунали вірші поета "Студент" (читав учень 6 "Б" класу Володимир Стрателюк), патріотичний вірш "-Гей, бики…" – (Олександр Статкович – (7 "А" клас); гумореска "Почому дурні" – Аліна Приходько (7 "А).

День пам'яті завершили учителі 8 "А" класу ЯНВК № 15 ім. Степана Руданського Олена Зубрій, Яна Плешкова, Юлія Харченко невмирущою, всесвітньо відомою піснею на слова Степана Руданського "Повій, вітре, на Вкраїну"… *(див. першу світлину)*

Ольга ЮРЧИШИНА,
Головний бібліотекар наукової медичної бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова, краєзнавець, руданськознавець
с. Іванів, Вінниччина

ДО 95-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ

ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ... НЕСПОВНЕНУ

1917–1920

Лютнева революція 1917 року в Росії відродила сподівання поневолених народів імперії на щонайменше вільне автономне життя. В березні 1917 року в Києві створено Українську Центральну Раду (УЦР), а 21–29 вересня в Києві відбувся З'їзд Народів за участю представників Білорусі, Бурятії, Естонії, Грузії, Латвії, Литви, Донських козаків, Союзу Козацьких Військ, на якому міркували над... реформою Російської імперії.

У травні 1917 року Тимчасовий уряд Росії відмовив Україні в національно-територіальній автономії. В червні того ж року УЦР утворила Генеральний Секретаріат – український уряд.

6 листопада, а отже напередодні большевицького перевороту в Петербурзі, УЦР оголошує III Універсал за яким: "Від нині Україна стає Українською Народною Республікою", і оприлюднює програму державотворення. Відповідно до неї в Україні скасовується приватна власність на землю; поміщицька земля передається селянам без викупу; проголошується свобода слова, віри, друку, зібрань, недоторканність особи, скасовується кара смерті.

Все це твориться перед большовицьким переворотом в Росії і в той час, коли в Європі шаліє ще війна й існує воєнне право. Ми вже тоді були демократами, хотіли ними бути. Чільники УЦР наївно вірили, що перемога соціалізму розв'яже всі проблеми людського життя, в тому числі, й національне питання. Ця політична наївність і зволікання стати на позицію Незалежності і створення власної армії для захисту держави призвели, як відомо, до катастрофічних наслідків.

Політичні концепції взагалі, а питання національної Незалежності зокрема належить проводити якомога швидше і рішучіше, щоб не встигли змобілізуватись ворожі сили окупантів. Соціалістичні очільники УЦР цього не розуміли. Вони, навіть проголошуючи 22 січня 1918 року Незалежність України, зріклались одночасно власної армії. А слабість веде до втрати волі (Ганді).

Цю ситуацію і використали старі-нові завойовники і, наче по змові, накинулись на Україну, створивши їй аж п'ять фронтів: російсько-большовицький, російсько-білогвардійський, польський, румунський, кримський.

Україна не була підготовлена до такої ситуації, яку створили соціалістичні лідери УЦР. Три роки кровавилась, захищаючи свою незалежність, але була приречена програти. Та, будьмо справедливі, три роки однак тривала державотворча діяльність, творення державних структур і установ, і за УНР, і за Гетьманату, започаткована УЦР 1917 року. Зроблено було немало. Так, по віках неволі, відроджено державну історію України і її тисячолітні символи – Гімн, Прапор і Герб – Володимирський Тризуб; створено українську державну Скарбницю; впроваджено власні гроші – історичну гривню; відновлено діяльність Київського університету і створено університет у Кам'янець-Подільському; започатковано земельну реформу.

Чорноморський воєнний флот у липні 1918 року підняв Національний Прапор і під командуванням адмірала В'ячеслава Клочковського став на службу Українській державі.

Визнано Автокефалію Української Православної Церкви, створено Українську Академію Наук (згодом перейменовану на ВУАН і АН УРСР) і Академію Мистецтв.

Національним меншинам надано національно-персональну автономію; євреям, полякам і росіянам визначено по 20 місць у парламенті; запроваджено восьмигодинний робочий день.

У якій країні в такий тяжкий воєнний час впроваджувались подібні програми?

Україна перестала бути terra incognita, вийшла на міжнародну арену як суб'єкт міжнародного права.

Але найважливіше, що у тій воєнній ситуації сталося, це просто національне політичне чудо: відродилась історична національна соборна свідомість українства! Свій акцес до Української держави зголосили Холмщина, Кубань, Донське Козацтво, Буковина, Закарпаття, південні повіти російських губерній – Курської, Вороніжської, відізвався... Зелений Клин. Завершився цей стихійний процес Актом Злуки 22 січня 1919 р.

Всі українські етнічні землі вперше від XI ст. зійшлися в соборній Українській державі.

Всього цього годі забути і недооцінити, цю історичну спадщину треба відновити, плекати і змагати до її завершення.

Степан СЕМЕНЮК

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

КОЛИ КРАСА ДОЛАЄ СМЕРТЬ

Пам'яті художника, патріота – борця, людини честі та чину, багатолітнього політв'язня – Івана Хандона

Крізь біль, крізь бруд
Крізь тундру пронести,
Свого мистецтва
Полум'я високе,
Щоб подолавши
Просторінь і роки,
Його вогні,
В майбутньому колись
На виправдання
Наше зайнялись...

Григорій Кочур

Іван Хандон – син карпатської землі, належить до плеяди українських лицарів, що життя своє присвятили Україні. За її Свободу і Незалежність віддали молодість, життя і талант. Він встав в один ряд з кращими з кращих, щоб захистити рідну землю (як належить чоловікові) від зла і насильства, під якими б прапорами вони не йшли. Якби не одвічне покликання українця боротися за свободу своєї підневільної нації, служив би Музі і талантом своїм збагатив би скарбницю світової культури, бо ж з дитинства виявив хист до малярства і поезії, тоді ж засвоїв – Україна понад усе!

Народився Іван Хандон 10 червня 1911 року (на самі Зелені Свята) в мальовничому селі Корчин, що на Сколівщині, в патріотичній, національно-свідомій, середнього достатку родині. Зростав в стихії національного піднесення в атмосфері героїки козацтва, опришківства, січового стрілецтва. Ця земля напоєна легендами – за 10 км від Корчина – знаменита Тустань, що зупинила татарські орди, з другого боку – Бубни – що з невмирущою славою Олекси Довбуша та його вірних опришків. Неподалік села – гори Маківка та Ключ, над якими розлита стрілецька слава. А скільком повстанцям ці ліси і гори стали рідною домівкою, місцем вічного спочинку!

Іван Хандон здобув лише початкову освіту, але вчився все життя в людей та книг, тому сягнув тих же вершин освіченості, які інші здобували в університетах. Йому судився інший шлях пізнання...

Завдяки твердому бойківському характеру, енергійності і неабияким організаторським здібностям був активним членом, а згодом і головою таких товариств, як "Просвіта", "Рідна школа", "Відродження", "Пласт", "-Сокіл". У 20-х роках став членом Української Військової Організації(УВО), а з 1930 року членом – ОУН.

Підчас служби в польській армії (у Кракові) ближче познайомився з письменником Б. Лепким, а за "перших совітів" сам І. Хандон, тоді вже член повітового проводу, бойовий референт ОУН, допоміг поетові Богдану Кравціву перейти горами на Захід.

За любов до України польська влада переслідувала молодого патріота, двічі ув'язнювала. Сидів у тюрмах Стрия і Львова. В стрийській тюрмі перебував в одній камері з Олексою Гасиним, Федаком, братом Степана Бандери Василем.

Після приходу радянської влади у 1939 році одним з перших в районі був заарештований енкаведистами. Після десяти місяців слідства і страшних тортур в тюрмах Стрия, Дрогобича, Самбора та Львова засуджений до 10 років каторжних робіт в гулагівських таборах Далекої Півночі та 5 років поселення в Сибіру. На суді сказали, що не засудили до страти тільки тому, що це була перша політична розправа в Західній Україні. Після суду тортури тривали ще кілька місяців, а далі, в перші дні війни, – страшна дорога в товарному вагоні на Північ.

Десять років у концтаборах Печори, Інти, Воркути не зламали легіня, а стали випробуванням на незламність духу, моральну та фізичну стійкість. У табірному кошмарі рятував дар Божий – вміння малювати. У таборі на Воркуті Іван Хандон зустрічається (запізнається) з професором Віденської академії мистецтв, німцем Юліусом Штюрмером. Тому через Червоний Хрест передавали папір та фарби, якими він ділився з Іваном, ставши для нього вчителем малярства.

Через 10 років (термін відбув "від дзвінка до дзвінка") Івана Хандона звільнили з табору, але ув'язнення не закінчилося – під конвоєм його "протягли" по всіх тюрмах від Воркути до Красноярська. В красноярській тюрмі примусили відсидіти 8 місяців. А далі було призначено доживати віку в селищі Ангарському Богучанського району. Тут доля зводить Івана Хандона з Апостольським візитатором українців, греко-католиків Німеччини, професором – отцем Петром Вергуном, що карався за свої релігійні переконання. Земляки (о.Петро Вергун – з Городоччини, Іван Хандон – зі Стрийщини), вони стають дуже близькими друзями – їх єднає любов до Бога і України. Прижиттєві світлини о.Петра Вергуна, що їх зробив і зберіг Іван Хандон, зіграли неоціненну роль у процесі беатифікації (о.Петро Вергун проголошений блаженним папою Іваном Павлом II у 2001 році у Львові).

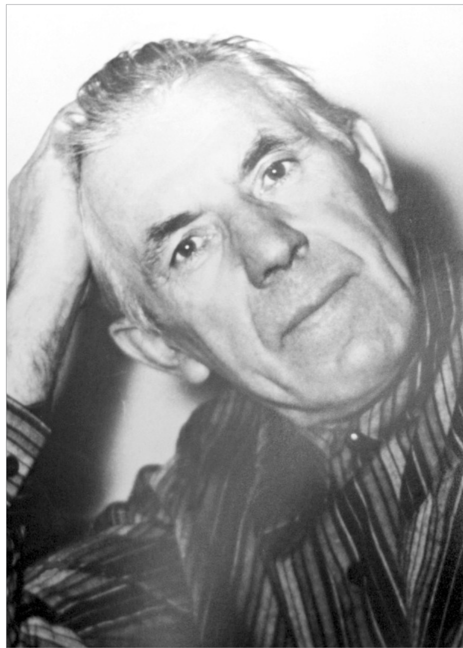
Наприкінці 50-х років (після смерті Сталіна) Іван Хандон отримав дозвіл покинути місце заслання і разом з сім'єю повернувся на Україну, де наштовхнувся на глуху стіну заборон та відмов – прописки не давали, а без прописки на роботу не брали... І після півторарічних поневірянь сім'я змушена була "добровільно-примусово" повернутися в приполярну Інту.

Через 40 років, у 1979-му, Іван Хандон (після смерті дружини) повертається в Україну. Жити залишалося 10 років... З ним його найцінніший скарб – картини і смуток-роздум, що часто виливається у вірші.

Художника не стало найкоротшої ночі – 22 червня 1989 року, на світанку нової доби України.

За життя Іван Хандон створив близько трьох тисяч творів; подаровані друзям, вони розійшлися по світу...

Іван Хандон усвідомлював непересічність свого таланту, тому постійно прагнув навчатися, вдосконалюватися – у 60-х роках закінчив заочний університет мистецтв у Москві. На Півночі, в Інті, був учасником багатьох виставок – міських, республіканських (Республіка Комі), а три роботи стали лауреатами Всесоюзної виставки у Москві (високий рівень для художника-політв'язня). Але все, що він творив, – творив для Батьківщини і прагнув, аби його творчість знали в Україні, однак за життя йому так і не дали зробити жодної виставки (до кінця днів над ним тяжіло тавро політв'язня).

Треба, щоб картини Івана Хандона бачили Україна і світ, щоб пізнали, як в умовах, запрограмованих на смерть, проріс і розквітнув дар Божий. Роботи Івана Хандона – це переважно пейзажі – карпатські та північні, з місць заслання та поселення – інтинські, воркутинські, ангарські.

Техніка – олія, акварель, олівець. Тремтить повітря від весняного подиху тундри, крижаним холодом віє заполярна зима, перший крихкий лід на оболонях первоосені – все це краєвиди Півночі і туга за Україною. З дивовижною майстерністю художник зумів передати через чужинецькі пейзажі ностальгію за рідним краєм. Візитна картка художника – картина "Заметіль" – людина пробивається через завірюху, долаючи сніг і вітер. А головна, програмна робота художника – "Прометей" так і залишилася незавершеною. В образі Прометея Іван Хандон вбачав все своє покоління, яке пожертвувало життям заради України. Покоління розп'яте, розтерзане, замучене, але Нескорене – то Прометей, а зловісний орел – символ зла. З табірних робіт залишилося кілька невеличких акварелей, що вражають своєю довершеністю. Такі листівочки Іван Хандон при найменшій нагоді малював для друзів, а ті посилали їх рідним...

З особливим пієтетом ставився до українських жінок, які стали на оборону своєї Батьківщини поряд з батьками, чоловіками, братами і пройшли з ними всі кола політв'язнівського пекла. Українська жінка захоплювала художника своєю красою, талантами, незламністю Духа. Саме українським жінкам присвячена серія робіт – "Україна". На жаль, збереглися тільки ескізи.

В Інті Іван Хандон був учасником багатьох художніх виставок, і немало його творів залишилося в музеях далекої Півночі. Може, частина полотен колись повернеться в і Україну, та одна робота – справді мистецький шедевр (про який дослідниця з Риму скаже – аналогів цьому в світі немає) – назавжди залишиться в Інті. Це символічний пам'ятник друзям-побратимам, тим хто не повернувся, хто навічно залишився в безкраїх просторах Півночі. Про своїх земляків, друзів-патріотів Іван Хандон не забував ніколи, прагнучи зробити їм пам'ятник. В умовах Півночі, заслання, радянського режиму, де здавалося неможливим (навіть хреста на могилах не давали поставити), але допоміг талант...

У 1975 році художнику дають завдання – оформити їдальню на шахті №15 в Інті, і він вирішив, що це оформлення й стане символічним пам'ятником друзям борцям. "Я заставлю їх нам вклонитися, тут буде звучати "Ще не вмерла Україна!" І заставив!..

Оформити їдальню вирішив мозаїками. Протягом року викладав мозаїчні панно на стінах і підлозі. Камінь для мозаїк возив з Адаку, що на річці Усі, – там був табір смертників і тисячі українців знайшли там свій останній спочинок. Отже з адакського каменя – карпатський пейзаж на стіні. " Вони вже не зможуть почути співу наших птахів, побачити красу карпатського лісу – говорив рідним художник. – Тож нехай той камінь, по якому вони ступали востаннє, відтворить красу їх рідної землі, їм ще будуть вклонятися..." Так і сталося.

Мозаїчні картини на підлозі: доріжка, взір якої імітував табірну сітку, обабіч доріжки – стилізовані Тризуби, гра кольорів – білого, сірого та чорного – все створювало враження бездонної глибини.

Кожен, хто заходив у їдальню, намагався розглянути підлогу (здавалося, що вона під тобою провалюється) і мимоволі вклонявся каменю, який ще зберігав у собі останні кроки та передсмертну печаль українських мучеників-героїв.

Іван Хандон писав, що Господь дав йому три таланти: любити рідний край, змогу відтворити його красу на полотні і все це віддати людям...

Ті, хто знав Івана Хандона за життя, кажуть, що їх і досі зігрівають його безмежна любов до людей і велика віра в будучність України.

Він мав високі ідеали і жив ними.

Наталка НЕМИРОВСЬКА,
дочка І. Хандона.
Альманах "Український вісник"
ч.11 (2011–2012)

ПРИСВЯТА

Турнір з настільного тенісу

19 травня в спортивному комплексі "Єдність" міста Києва відбулася особиста першість з настільного тенісу, присвячена 82-й річниці з дня народження Голови Конгресу Українських Націоналістів, полум'яного патріота України, народного депутата України трьох скликань, жінки-легенди Слави Стецько.

У змаганнях узяли участь юнаки 2001 року народження та молодші. Шістнадцять кращих спортсменів столичних шкіл №№ 226, 244. 240 та Вишгородської середньої школи №3 повели гостру, безкомпромісну боротьбу за призові місця. Особиста першість проходила за фінансової підтримки голови КУН Степана Брацюня.

В результаті проведення особистих поєдинків чемпіоном турніру став Олег Гордовський, срібну винагороду виборов Михайло Чумак, бронзову Дмитро Лихачов. Всі призери нагороджені медалями, грамотами та цінними подарунками, решта учасників – тенісними м'ячами.

Валерій СИДОРЧУК,
головний суддя змагань,
голова Вишгородської РО КУН

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 3б, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видруковано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"

Замовлення №

Наклад 14 000 прим.

Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9